

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.4.3.2024

Konrad Lewandowski
Wójt Gminy Topólka
Urząd Gminy Topólka
Topólka 22
87-875 Topólka

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/093 Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Topólka, Topólka 22, 87-875 Topólka ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Konrad Lewandowski, Wójt Gminy Topólka ² , od 23 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie i organizowanie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. 2. Realizacja zadań z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności oraz nadzór nad wykonaniem tych zadań.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2024, do zakończenia czynności kontrolnych ³ , z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Artur Nierebiński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/28/2024 z 29 stycznia 2024 r. 2. Beata Odjas, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/51/2024 z 8 marca 2024 r.

(akta kontroli str. 1-5, 780)

¹ Dalej: „UG” lub „Urząd”.

² Dalej: „Wójt”.

³ Czynności kontrolne w jednostce zakończono 14 czerwca 2024 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie oceny ogólnej

NIK negatywnie ocenia działania Wójta w zakresie planowania i organizowania opieki nad zwierzętami bezdomnymi.

Wójt nie opracował projektów stosownych uchwał, w których określono by wymogi dla przedsiębiorców prowadzących działania związane z opieką nad bezdomnymi zwierzętami (w tym ich odławianie). Mimo braku uregulowań zadanie to zlecono w okresie objętym kontrolą podmiotowi wskazanemu w „Programach opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Topólka”⁶ jako prowadzący Schronisko. Ponadto kontrola ujawniła nierzetelne zabezpieczenie umów z wykonawcami realizującymi zadania wskazane w Programie i nierzetelną organizację zadań w Urzędzie, gdyż w Regulaminie Organizacyjnym nie wskazano komórek realizujących zagadnienia związane z bezdomnością zwierząt, a także nie przypisano tych zadań pracownikom w ich zakresach czynności.

Negatywną ocenę uzasadnia również fakt, iż Wójt nie realizował zadań wskazanych w Programach w sposób prawidłowy, ponieważ wyłapywanie bezdomnych zwierząt wykonywano przy pomocy własnych pracowników, a samo przekazanie ich do Schroniska następowało z opóźnieniem, w skrajnym przypadku o 157 dni. Nie przeprowadzano akcji edukacyjno-informacyjnych wśród mieszkańców Gminy, mających wpływ na bezdomność wśród zwierząt, mimo to zjawisko to zmniejszyło się w kontrolowanym okresie.

NIK zauważa, że planowane środki w ramach programu corocznie były zwiększane, a wyłapane zwierzęta miały zagwarantowane miejsca w Schronisku lub w miejscu tymczasowego ich przetrzymywania.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Planowanie i organizowanie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2019 – 2024 w Gminie zaplanowano w budżecie jst wydatki na zadania z zakresu opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt w łącznej kwocie 165,5 tys. zł, z czego: 18 tys. zł w 2019 r., po 19,5 tys. zł w 2020 i 2021 r., 23 tys. zł w 2022 r., 45,5 tys. zł w 2023 r. oraz 40 tys. zł w 2024 r.

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 marca 2024 r. Gmina w ramach ww. zadań o charakterze bieżącym wydatkowała łącznie 117,8 tys. zł (16,7 tys. zł w 2019 r., 14,5 tys. zł w 2020 r., 15,7 tys. zł w 2021 r., 18,6 tys. zł w 2022 r., 37,8 tys. zł w 2023 r. oraz 14,4 tys. zł w I kwartale 2024 r.). Wydatki te dotyczyły:

- zapewnienia bezdomnym zwierzętom miejsca w schroniskach – łącznie 82,4 tys. zł (z czego: 8,7 tys. zł w 2019 r., 8,0 tys. zł w 2020 r., 10,6 tys. zł w 2021 r., 11,4 tys. zł w 2022 r., 31,8 tys. zł w 2023 r. oraz 11,9 tys. zł w I kwartale 2024 r.);
- wyłapywania bezdomnych zwierząt – łącznie 13,1 tys. zł (odpowiednio: 3,8 tys. zł w 2019 r., 3,0 tys. zł w 2020 r., 1,0 tys. zł w 2021 r., 2,0 tys. zł w 2022 r., 2,7 tys. zł w 2023 r. oraz 0,6 zł w I kwartale 2024 r.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „Programy”, lub „Program”.

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej – łącznie 13,4 tys. zł (z czego 1,8 tys. zł dotyczyło świadczeń udzielonych rannym zwierzętom w wyniku zdarzeń drogowych⁸, a 11,6 tys. zł świadczeń zdrowotnych (profilaktycznych) udzielonych wyłapanym zwierzętom⁹ z terenu Gminy¹⁰);
- zapobiegania bezdomności zwierząt (znakowania, kastracji/ sterylizacji) – łącznie 7,4 tys. zł (z czego: 3,0 tys. zł dotyczyło odłowionych bezdomnych psów¹¹, 2,3 tys. zł zwierząt właścicielskich¹² oraz 2,1 tys. zł wolno żyjących kotów¹³);
- opiekę nad wolno żyjącymi kotami (dokarmianie) – łącznie 1,1 tys. zł (z czego: 0,2 tys. zł w 2019 r., 0,5 tys. zł w 2020 r., 0,2 tys. zł w 2021 r. oraz po 0,1 tys. zł w 2022 r. i 2023 r.);
- usypiania ślepych miotów – łącznie 0,4 tys. zł (z czego 0,1 tys. zł w 2019 r. oraz 0,3 tys. zł w I kwartale 2024 r.).

Z powyższych danych wynika, że roczne wydatki na realizację zadań ujętych w Programach w latach 2019-2022 utrzymywały się na zbliżonym poziomie, natomiast w 2023 r. nastąpiło istotne ich zwiększenie (o 102%) w porównaniu do roku poprzedniego, co było związane z rosnącymi wydatkami na zapewnienie miejsca bezdomnym zwierzętom w schronisku (wydatki na to zadanie wzrosły o 179% rok do roku). Główną przyczyną wzrostu wydatków na schronisko w tym okresie było zwiększenie kosztów za pobyt i utrzymanie jednego zwierzęcia odłowionego z 6,00 zł dziennie (stawka obowiązująca w 2022 r.) do 16,50 zł dziennie (stawki obowiązujące w latach 2023 i 2024 r.)

(akta kontroli str. 6-51, 58-109, 118-164, 173-220, 229-278, 781-798)

1.2. W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy odłowiono łącznie 169 zwierząt, w tym 154 psy oraz 15 kotów¹⁴. Odłowione koty, po odkarmieniu i udzieleniu im pomocy weterynaryjnej (gdy sytuacja tego wymagała), jako zwierzęta wolno żyjące były wypuszczane na wolność w okolicach ich bytowania. Wyłapane z terenu Gminy bezdomne psy były przekazywane do schroniska (łącznie 22 w badanym okresie¹⁵). W pozostałych przypadkach wyłapane zwierzęta (132 psy), z punktu tymczasowego przetrzymywania odłowionych zwierząt (kojce na terenie byłego SKR):

- 70 psów przekazano do adopcji nowym właścicielom¹⁶,
- 30 psów przekazano Towarzystwu Opieki nad Zwierzętami w Gluszyńku¹⁷ i innym Fundacjom, które finalizowały sprawę adopcji¹⁸,
- cztery psy przekazano nowym właścicielom (tzw. przygarnięcie psa po odłowieniu)¹⁹,
- sześć psów zwrócono właścicielom po ich ujawnieniu,

⁸ Z czego: 0,2 tys. zł w 2020 r., po 0,3 tys. zł w 2021 r. i 2023 r., 0,9 tys. zł w 2022 r. oraz 0,1 tys. zł w I kwartale 2024 r.

⁹ Zarówno kotom wolnożyjącym jak i bezdomnym psom, którym pomoc weterynaryjna była udzielana podczas przebywania w tymczasowym punkcie przetrzymywania.

¹⁰ Z czego: 1,4 tys. zł w 2019 r., 1,0 tys. zł w 2020 r., 2,4 tys. zł w 2021 r., 3,2 tys. zł w 2022 r., 1,9 tys. zł w 2023 r. oraz 1,7 tys. zł w I kwartale 2024 r.

¹¹ Z czego: 0,2 tys. zł w 2019 r., 1,0 tys. zł w 2020 r., 1,2 tys. zł w 2021 r., 0,4 tys. zł w 2022 r. oraz 0,2 tys. zł w 2023 r.

¹² Wydatek poniesiony w 2019 r.

¹³ Po 0,7 tys. zł w latach 2020, 2022 oraz 2023.

¹⁴ W 2019 r. 51 psów i sześć kotów, w 2020 r. 37 psów i cztery koty, w 2021 r. 34 psy, w 2022 r. 15 psów i cztery koty, w 2023 r. 14 psów i jeden kot oraz trzy psy w I kwartale 2024 r.

¹⁵ W 2019 r. pięć, w 2020 r. sześć, w 2021 r. zero, w 2022 r. dwa, w 2023 r. trzy, w 2024 r. (I kwartał) sześć.

¹⁶ z czego 19 w 2019 r., 18 w 2020 r. 21 w 2021 r. 7 w 2022 r. oraz 5 w 2023 r..

¹⁷ Dalej: „TOZ w Gluszyńku”.

¹⁸ z czego: 10 w 2019 r., 10 w 2020 r., 6 w 2021 r., i 4 w 2022 r..

¹⁹ Mieszkańcy Gminy, którzy odłowili psy, po zgłoszeniu i oględzinach weterynaryjnych zdecydowali się na adopcję tych zwierząt.

- 11 psów uśpiono ze względu na stan zdrowia i ślepe mioty,
- odnotowano także siedem uciezek psów z kojca po odłowieniu oraz cztery przypadki zabrania zwierząt przez nieznaną fundację.

Nieprzekazywanie odłowionych zwierząt do schroniska lub przekazywanie ich z opóźnieniem zostało opisane szerzej w obszarze 2, w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Na koniec 2019 r. w schronisku wskazanym w Programie przebywały cztery psy, 2020 r. - sześć, 2021 i 2022 r. po pięć, 2023 r. - sześć i w 2024 r. według stanu na 31 marca – dziewięć z terenu Gminy Topólka. Natomiast w kojcu gminnym na koniec 2019 r. przebywały cztery psy, 2020 r. - dwa, 2021 pięć, 2023 r. – trzy (na koniec 2022 r. i I kwartału 2024 r. żadne zwierzęta nie przebywały w kojcu na terenie byłego SKR).

Wśród psów przebywających na koniec I kwartału 2024 r. w Schronisku: cztery psy umieszczono w schronisku 15 lutego 2024 r. (tj. 45 dni wcześniej), cztery psy 1 października 2020 r. (tj. 1277 dni wcześniej), a jednego 21 sierpnia 2019 r. (tj. 1684 dni wcześniej). Powyższe mogło sugerować, że poszukiwanie nowych właścicieli przez Schronisko było nieskuteczne. Problem ten został także podniesiony w uwagach zgłoszonych przez TOZ do projektu programu na 2023 r. Odnosząc się wówczas do uwag Wójt wskazał, m.in., że powyższe stwierdzenie jest nieuprawnione, ze względu chociażby na to że w latach 2019 – 2022 znaleziono kilkunastu nowych właścicieli zwierząt.

W badanym okresie do Urzędu nie wpłynęły skargi i wnioski związane z bezdomnością zwierząt, nie zgłaszano także interpelacji Radnych w tym zakresie.

Na stronie www.mondocane.pl 28 maja 2022 r. prowadzonej przez Fundację na Rzecz Ochrony Praw Zwierząt Mondo Cane²⁰ ukazał się artykuł „Kolejna patologiczna Gmina-Topólka – horror w nielegalnej przechowalni gminnej”²¹, w którym opisano działania tej fundacji przeprowadzone w dniu 27 maja 2022 r. na terenie byłego SKR w Topólce, gdzie znajdował się punkt przetrzymywanie bezdomnych zwierząt wyłapanych z terenu Gminy Topólka. W przytoczonym artykule wskazywano niewłaściwe obchodzenie się ze zwierzętami ze względu m.in. na brak opieki zarówno weterynaryjnej jak i bieżącej (karmienie i dostęp do wody), nie odławianie zwierząt pomimo wpływu takich zgłoszeń a także na niewłaściwe obchodzenie się ze szczątkami martwych zwierząt (o czym miało świadczyć zdjęcie martwej sarny z 2020 r.). W artykule wskazano też że po zakończeniu działań przez przedstawicieli tej fundacji z kojców gminnych zabrano sześć psów i o rozpoczęciu zbiórki funduszy na leczenie tych zwierząt oraz o złożeniu zawiadomienia o przestępstwie przez Fundację.

Wójt wyjaśnił m.in., że nie są mu znane podstawy prawne do przeprowadzenia przez Fundację opisanej „interwencji” oraz do zabrania psów będących pod opieką Gminy. Ponadto dodał, że z informacji przekazanych przez Posterunek Policji w Topólce wynika, że „(...) lekarz weterynarii nie stwierdził nieprawidłowości w utrzymaniu psów w gminnych kojcach i nie widział podstaw do ich odebrania przez fundację”.

Wójt wskazał, że w czasie interwencji przebywał służbowo poza siedzibą urzędu, o interwencji dowiedział się telefonicznie od reportera stacji telewizyjnej będącego na miejscu. O zamiarze przeprowadzenia interwencji, jak i o samym wejściu na teren

²⁰ Dalej: „Fundacja”.

²¹ KOLEJNA PATOLOGICZNA GMINA – Topólka - horror w nielegalnej przechowalni gminnej - FUNDACJA NA RZECZ OCHRONY PRAW ZWIERZĄT MONDO CANE – dostęp 14.06.2024 r.

zakładu pracy nikt go nie poinformował. Również pracownik merytorycznie zajmujący się ochroną środowiska nie brał udziału w owej interwencji.

Odnosząc się do sarny, która opisana była w artykule Wójt wyjaśnił, że zwierzę zostało prawdopodobnie potrącone i przewiezione tymczasowo na plac gminny w celu przekazania (odebrania) odbiorcy padłych zwierząt. Jednakże miało to miejsce w terminie wcześniejszym, a nie podczas opisywanej interwencji.

Podkreślił, że Fundacja Mondo Cane ani przed interwencją, ani w jej trakcie nie zwróciła się do gminy o udzielenie informacji na temat warunków utrzymania psów w kojcu gminnym.

Wójt wyjaśnił także, że wraz z innym pracownikiem Urzędu składał wyjaśnienia w Prokuraturze w Radziejowie w związku ze złożonym zawiadomieniem najprawdopodobniej przez Fundację Mondo Cane, jednakże dalszy przebieg sprawy nie był znany.

Kontrola dokumentacji będącej w posiadaniu gminy wykazała, że 27 maja 2022 r. z kojców gminnych zabrano cztery psy przez nieznaną fundację lub inne TOZ bez powiadomienia Gminy. Zapisy wskazują także na zaszczepienie tych psów jak i przeprowadzenie badań przez weterynarza, które było dokonane na koszt Gminy w trakcie gdy zwierzęta pozostawały jeszcze pod jej opieką.

Fundacja „Mondo Cane” zapytana w trybie art. 29 ustawy o NIK o podstawy przeprowadzenia interwencji jak i opisanie faktycznego jej przebiegu nie udzieliła odpowiedzi²².

Informacje o realizacji Programu znajdowały się w sporządzonych przez Wójta Raportach o Stanie Gminy²³, jednakże były to dane jedynie w ujęciu finansowym wyszczególnione zgodnie z zasadami klasyfikacji budżetowej, tj. rozdział 90013 – *Schroniska dla zwierząt* i paragrafy 421 - *zakup materiałów i wyposażenia* oraz 430 – *zakup usług pozostałych*. Szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Również w Sprawozdaniach z wykonania budżetu gminy, w odniesieniu do Programu, ujmowano jedynie dane finansowe, bez wskazywania danych w ujęciu rzeczowym.

Gmina nie prowadziła analiz/badań w zakresie bezdomności zwierząt, ani nie dysponowała wynikami takich badań. Jak wyjaśnił Wójt, Topólka jest gmina wiejską, która charakteryzuje się sporadycznym występowaniem bezdomnych zwierząt. Wałęsające się psy czy koty są powszechne, ale nie każdy z nich jest bezdomny, gdyż istnieją właściciele, którzy pozwalają swoim zwierzętom na swobodne poruszanie się po terenach wiejskich. Na terenie gminy Topólka występuje około 1 300 działek rekreacyjnych. Wzrost zgłoszeń o bezdomności zwierząt, zauważany był w okresie przebywania działkowiczów na ww. terenach, co sugerować mogło celowe porzucanie zwierząt przez osoby niebędące stałymi mieszkańcami gminy. Dane dotyczące zwierząt wyłapanych w latach 2019-2021 wskazują, że zjawisko bezdomności nie miało charakteru sporadycznego.

(akta kontroli str. 6-228,279-280,763-808,825-839)

1.3. W badanym okresie w Gminie w każdym roku obowiązywały „Programy opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Topólka”, które zostały przyjęte uchwałami Rady Gminy Topólka²⁴

²² O zapytanie wystąpiono 4 czerwca 2024 r.

²³ Sporządzonych w terminach wskazanych w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, ze zm.), dalej usg.

Raporty sporządzono: 24 lipca 2020 r., 24 maja 2021 r., 31 maja 2022 r. oraz 30 maja 2023 r. i przekazywano Radnym odpowiednio: 29 lipca 2020 r., 31 maja 2021 r., 31 maja 2022 r., 30 maja 2023 r. [Przykładowy raport](#)

²⁴ Uchwałą nr III/27/19 z 26 lutego 2019, nr XIV/118/20 z 31 marca 2020 r., nr XXIV/183/21 z 29 marca 2021 r., nr XXXV/226/22 z 11 marca 2022 r., nr XLVIII/296/23 z 23 marca 2023 r. oraz nr LX/354/24 z 22 marca 2024 r.

i opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko Pomorskiego²⁵. Projekty „Programów” przed podjęciem stosownych uchwał były przysyłane do opiniowania wskazanym w art. 11a ust. 7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt²⁶ czterem podmiotom: Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w Radziejowie²⁷, Kołu łowieckiemu nr 69 „Cyranka” w Nowym Dworze, Kołu Łowieckiemu nr 132 „Cyraneczka” w Orlu oraz TOZ w Głuszynku. Wójt występował o przedmiotową opinię²⁸ z zachowaniem terminu wskazanego w art. 11a ust. 7 uoz, tj. do 1 lutego każdego roku.

W roku 2023 TOZ Głuszynki negatywnie zaopiniowało program, m.in. ze względu na: wskazanie Schroniska, w którym nie ma miejsc na odławianie psów²⁹, nieefektywny sposób poszukiwania właścicieli odłowionych zwierząt oraz uznanie, że punkt tymczasowego przetrzymywania odłowionych zwierząt nie spełniał norm weterynaryjnych. Rada Gminy biorąc pod uwagę trzy inne opinie (PLW, dwa koła łowieckie), które były pozytywne nie uwzględniła stanowiska TOZ Głuszynki i przyjęła Program w wersji przedłożonej przez Wójta. W pozostałych latach przekazane opinie od powyższych podmiotów były pozytywne.

W badanym okresie projekty uchwał dotyczące Programu były opracowywane przez Wójta i na etapie procedowania ich przez Radę Gminy nie wnoszono do nich zmian. Uchwalone i obowiązujące na każdy rok objęte kontrolą Programy zawierały wszystkie zadania obligatoryjne wskazane w art. 11a ust. 2 uoz, tj. a) odławianie bezdomnych zwierząt (w tym kotów), które miało charakter stały, b) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt, c) obligatoryjną sterylizację albo kastrację zwierząt w schroniskach dla zwierząt, d) opiekę nad wolno żyjącymi kotami poprzez m.in. dostarczanie suchej karmy w miejsca ich przebywania, e) poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt³⁰, f) usypianie ślepych miotów, g) wskazanie gospodarstwa rolnego zapewniającego miejsca dla zwierząt gospodarskich oraz h) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

Przy powyższych zadaniach (lit b-h) wskazano podmioty, którym powierzono realizację tych zadań, tj.: pracowników Urzędu, Schronisko (zezwolenie Wójta gminy Golub-Dobrzyń z dnia 1 kwietnia 2014 r., numer WNI 04053401), prywatne gospodarstwo rolne oraz całodobowy gabinet weterynaryjny (Numer Prawa wykonywania Zawodu Lekarza Weterynarii nr 55302). Wyjątek stanowiło odławianie bezdomnych zwierząt - w wypadku tego zadania nie wskazano podmiotu zajmującego się wylapywaniem bezdomnych zwierząt, lecz jedynie określono, kto przyjmuje zgłoszenia od mieszkańców Gminy Topólka (Urząd Gminy Topólka, Policja). Ponadto w Programach wskazano, iż bezdomne zwierzęta z Gminy Topólka mają zapewnione miejsce we wskazanym Schronisku, podczas gdy wyniki kontroli NIK wskazują, że prowadząca Schronisko zrezygnowała z zapewnienia miejsc kotom (brak zaplecza), a także od 15 kwietnia 2024 r. nie posiada zezwolenia na prowadzenie działalności schroniska dla zwierząt - szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Zgodnie z art. 11a ust. 5 uoz program zawiera wskazanie wysokości środków finansowych przeznaczonych na jego realizację oraz sposób wydatkowania tych środków. W Programach określano wysokość środków na ich realizację: tj. 16 tys. zł w 2019 r., 12 tys. zł 2020 r., 30 tys. zł w 2021 r., 20 tys. zł w 2022 r., 50 tys. zł w 2023 r. oraz 45 tys. zł w 2024 r. Pomimo dokonania wyższych wydatków w 2019 r.

²⁵ Odpowiednio: 5 marca 2019 pod poz. 1286, 9 kwietnia 2020 r. poz. 2029, 7 kwietnia 2021 r. poz. 1899, 16 marca 2022 r. poz. 1308, 29 marca 2023 r. poz. 2061 oraz 27 marca 2024 r. poz. 1915.

²⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1580, ze zm., dalej: „uoz”.

²⁷ Dalej: „PLW”.

²⁸ Odpowiednio: 30 stycznia 2019 r., 24 stycznia 2020 r. 13 stycznia 2021 r., 19 stycznia 2022 r., 23 stycznia 2023 r. oraz 12 stycznia 2024 r.

²⁹ Z powodu rzekomego braku miejsc w schronisku.

³⁰ Urząd Gminy oraz Schronisko (wskazane w Programie).

o 4% (przekroczenie nieistotne), a w 2020 r. - o 21% w relacji do wielkości wskazanych w Programie, Programy nie zostały zaktualizowane w tym zakresie. W kolejnych latach w Programach ujmowano środki finansowe w wysokości przekraczającej faktycznie wykonane wydatki (luz finansowy wyniósł odpowiednio: 14,3 tys. zł, 1,4 tys. zł i 12,2 tys. zł).

Kwoty te uszczegóławiano na poszczególne zadania, takie jak: zapewnienie miejsc w schronisku, opiekę nad zwierzętami gospodarskimi, sterylizację i kastrację bezdomnych zwierząt, usypianie ślepych miotów, opiekę nad wolno żyjącymi kotami (w tym dokarmianie), całodobową opiekę weterynaryjną oraz wylapywanie bezdomnych zwierząt. W przypadku zadania polegającego na poszukiwaniu właścicieli dla bezdomnych zwierząt, z treści Programów wynikało, że przyjęto bezkosztowy sposób realizacji tego zadania w ramach pozostałych, tj. współdziałania ze Schroniskiem, działań edukacyjnych zachęcających do objęcia opieki nad bezdomnym psem lub kotem, współdziałania z organizacjami pozarządowymi.

W obowiązujących w Gminie procedurach kontroli zarządczej, w szczególności w Programach nie wskazywano mierników realizacji celów. Nie były one także weryfikowane w trakcie ich obowiązywania. Nie określono zadań z powyższego zakresu w Regulaminie organizacyjnym Urzędu Gminy oraz w zakresach obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pracowników (poza wskazaniem, odpowiedzialności za przygotowanie projektu Programu do podjęcia stosownej uchwały). Opis w tym zakresie w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W Programach nie ujmowano elementów fakultatywnych, określonych w art. 11a ust. 3 i 3a, tj. planów znakowania zwierząt domowych w gminie oraz planów sterylizacji lub kastracji zwierząt właścicielskich. Do 2020 r. w Programach nie ujmowano również działalności edukacyjnej.

(akta kontroli str. 6-10, 281-349, 666-669)

1.4. W obowiązujących Programach uregulowano zagadnienie odnoszące się do opieki nad wolno żyjącymi kotami, w tym: ustalenie miejsc ich przebywania, zapewnienie ich dokarmiania (zakup suchej karmy), opieki nad chorymi kotami oraz dokonywanie sterylizacji i kastracji (wskazano gabinet weterynaryjny, gdzie można taki zabieg przeprowadzić). W Programach wskazano, że Gmina zapewnia miejsce bezdomnym zwierzętom (w tym kotom) w Schronisku, to jednak nie przyjmowało kotów z Gminy. Na brak wskazania pomocy tym kotom wskazał opiniujący projekt Programu na 2023 r. – TOZ Głuszynek (opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

W Programach przewidywano środki na opiekę nad kotami wolno żyjącymi w wysokości: na lata 2019-2022 po 0,5 tys. zł rocznie, na 2023 – 1,5 tys. zł, a na 2024 r. – 2,0 tys. zł. W latach 2019-2023 wydatkowano łącznie 3,3 tys. zł na ich dokarmianie oraz sterylizację i kastrację.

(akta kontroli str. 6-11, 350-394)

1.5. W Gminie nie określono w drodze uchwały wymogów, jakie powinni spełniać przedsiębiorcy ubiegający się o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części (art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach³¹), co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Przygotowanie projektu uchwały należało do zadań Wójta.

W badanym okresie nie wydawano zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami (wylapywania ich z terenu Gminy) lub na prowadzenie schronisk na terenie Gminy. Wójt zawarł w okresie objętym kontrolą

³¹ Dz.U. z 2024 r. poz. 399, dalej ucpg.

sześć umów z prowadzącą schronisko, na podstawie których powierzono jej odławianie bezdomnych zwierząt z terenu Gminy, pomimo że podmiot ten nie posiadał właściwego zezwolenia wymaganego art. 7 ust. 1 pkt 3 ucpg – szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 6-10)

1.6. W latach 2019-2024 odławianie zwierząt bezdomnych z terenu Gminy zlecono prowadzącej Schronisko³², na zasadach określonych w Programach. W umowach zawarto m.in. następujące wymogi:

- humanitarnego odłowu zwierząt przy pomocy urządzeń i środków niestwarzających zagrożenia dla życia i zdrowia, ani zadawania cierpień odławianym zwierzętom,
- podjęcia wylapywania wyłącznie po przyjęciu zgłoszenia od zamawiającego w ciągu 24 godzin, wykonawca ma siedzibę 98 km od Urzędu Gminy w Topólcie, ustalenie takiego terminu wylapania i powierzenie tej czynności podmiotowi znacząco oddalonemu od gminy rodziło ryzyko nieprawidłowej realizacji powierzonego zadania (szerzej w obszarze 2, pkt 2.1). Na marginesie należy wskazać, że we wniosku o przeprowadzenie zamówienia określono 24-godzinny termin na wylapanie, a zgodnie z umową w zakresie odbioru zwierząt padłych, wykonawca miał go dokonać w ciągu 24 godzin od telefonicznego zgłoszenia;
- przewiezienia odłowionych zwierząt do Schroniska po wcześniejszym uzgodnieniu z zamawiającym.

W umowie wskazano ponadto, że odławianie bezdomnych zwierząt odbywać się będzie na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wylapywania bezdomnych zwierząt³³. Umowa nie zawierała natomiast obligatoryjnych elementów wymienionych w § 5 ust. 2 pkt 1 i 3 ww. rozporządzenia, a także § 5 ust. 2 pkt 4 ww. rozporządzenia, pomimo że Gmina zorganizowała miejsce przetrzymywania wylapanych zwierząt przed przewiezieniem do schroniska³⁴.

W obowiązujących umowach poza wskazaniem, że w kwestiach nieuregulowanych miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny³⁵ nie zawarto żadnych szczegółowych wymagań w zakresie wykonywania zadania zgodnie z umową, np. poprzez ustalenie kar umownych za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania. Tym samym umowy nie spełniały wymogów ww. rozporządzenia, a Gmina nie zabezpieczyła należycie swoich interesów – szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 395-418)

1.7. Zgodnie z zawartymi umowami w kontrolowanym okresie opiekę nad wylapanymi zwierzętami bezdomnymi miało realizować wskazane w Programach Schronisko, które zostało zobowiązane m.in. do:

- prowadzenia obserwacji nowoprzybyłych zwierząt w okresie kwarantanny,
- humanitarnej opieki nad zwierzętami przebywającymi w schronisku,
- całodobowej opieki weterynaryjnej dla zwierząt przebywających w schronisku,

³² Eko Schronisko dla Zwierząt Zielone Pole Ewa Czajkowska.

³³ Dz.U. Nr 116 poz. 753. Dalej: „rozporządzenie w sprawie wylapywania bezdomnych zwierząt”.

³⁴ Zgodnie z § 5 ust. 2. Umowa, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać w szczególności: 1) wskazanie urządzeń i środków, przy których pomocy zwierzęta będą wylapywane, 2) określenie środków do przewożenia zwierząt, 3) zapewnienie, w razie potrzeby, pomocy lekarsko-weterynaryjnej, 4) wskazanie miejsca przetrzymywania wylapanych zwierząt przed przewiezieniem do schroniska

³⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1610, ze zm.

- kastracji, sterylizacji, odrobaczania, odkleszczania oraz szczepienia przeciw wściekliznie,
- podejmowania działań zmierzających do pozyskania nowych właścicieli,
- prowadzenia ewidencji przekazanych zwierząt.

Ponadto wskazano, że Schronisko zobowiązane było do przestrzegania przepisów zawartych w uoz.

W umowach określono wynagrodzenie Schroniska za realizowane usługi, które zmieniało się w każdym roku realizacji umowy w następujący sposób:

- pobyt jednego zwierzęcia odłowionego za jedną dobę w wysokości od 5,50 zł w 2019 r. do 16,50 zł w 2024 r.
- odłowienie i dostarczenie do schroniska zwierzęcia od 120 zł w 2019 r. do 350 zł w 2024 r.
- utrzymywanie gotowości do podjęcia działań interwencyjnych w formie ryczałtu - opłata miesięczna od 170 zł w 2019 r. do 300 zł w 2024 r.

Prowadząca Schronisko posiadała decyzję z dnia 16 stycznia 2014 r. nr 12/2014 znak PL-z425/12/2014 Powiatowego Lekarza Weterynarii w Golubiu Dobrzyń o wpisie do rejestru w zakresie prowadzenia działalności – schronisko dla zwierząt (numer WNI – 04053401) oraz uzyskała zezwolenie na prowadzenie schroniska dla zwierząt w miejscowości Ostrowite – na podstawie decyzji wydanej 1 kwietnia 2014 r. przez Wójta Gminy Golub-Dobrzyń. Decyzja ta stała się ostateczna 15 kwietnia 2014 r. Tym samym ważność tego zezwolenia upłynęła z dniem 15 kwietnia 2024 r., a prowadząca schronisko nie uzyskała kolejnego zezwolenia obowiązującego po tym terminie – szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 395-418)

1.8. W latach objętych kontrolą wyboru podmiotów realizujących zadania wskazane w Programie opieki nad zwierzętami bezdomnymi dokonywano w trybie zapytania ofertowego (w przypadku wyboru Schroniska oraz opieki weterynaryjnej) lub w trybie zamówienia z wolnej ręki. Jedynym kryterium oceny ofert w badanym okresie była cena. Procedury zamówień wykonywano zgodnie z obowiązującym Regulaminem udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej kwoty 130 tys. euro³⁶.

(akta kontroli str. 419-503)

1.9. Wójt w latach objętych kontrolą zawierał umowy na pozostałe zadania wskazane w Programach tj. na:

- świadczenie usług weterynaryjnych, gdzie zobowiązano wykonawcę m.in. do udzielania pomocy zwierzęciu, które doznało obrażeń w wyniku zdarzenia drogowego, udzielania pomocy zwierzęciu z terenu Gminy, które ucierpiały w wyniku zdarzeń losowych, wykonywania zabiegów kastracji i sterylizacji bezdomnych psów i kotów (w zależności od potrzeb) oraz świadczenia usług weterynaryjnych wraz z dojazdem. Usługi te miały być świadczone po zleceniu przez pracownika Urzędu lub Policję.
- tymczasowego przetrzymywania zwierząt gospodarskich,
- odbiór zwierząt padłych, gdzie zobowiązano wykonawcę do realizacji w ciągu 24 godzin licząc od telefonicznego zgłoszenia.

Zgodnie z umowami wynagrodzenie wykonawców obliczane było na podstawie rzeczywiście poniesionych przez nich kosztów.

(akta kontroli str. 504-534)

³⁶ Wprowadzony zarządzeniem nr 0050.57.23 z dnia 14 grudnia 2023 r., poprzednio zarządzeniem nr 050.25.2014 z dnia 5 maja 2014 r.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Programach opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt, obowiązujących w latach 2019-2024³⁷:

nie wskazano, kto realizuje odławianie bezdomnych zwierząt, określono jedynie podmiot przyjmujący zgłoszenia o bezdomnych zwierzętach od mieszkańców Gminy Topólka (tj. Urząd Gminy Topólka, Policja). Tym samym naruszono art. 11a ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 11 ust. 3 uoz, zgodnie z którym odławianie bezdomnych zwierząt odbywa się wyłącznie na podstawie programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt w gminie. Wskazuje się na "wykonawczy", konkretny charakter programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi i stąd też taki charakter programu nie będzie zachowany, jeśli nie zostaną w nim wskazane konkretne podmioty realizujące te zadania. Niewskazanie danych konkretnego podmiotu uniemożliwia realizację zadań wynikających z programu³⁸. Stosownie do art. 11a ust. 6 uoz projekt programu przygotowuje wójt.

Z wyjaśnień Wójta wynika, że w uchwale wskazano okoliczności, w których będą odławiane bezdomne zwierzęta oraz wskazano użycie sprzętu do tych czynności, Ustawa o ochronie zwierząt nie wskazuje literalnie aby w uchwale podać podmiot, który będzie świadczył usługi w zakresie wyłapywania zwierząt, więc domniemano, że nie jest to konieczne, Praktyką jest, że opracowując uchwały, gminy wzorują się na sobie nawzajem. Wczytując się w uchwały gmin ościennych i nie tylko, w żadnej nie jest wskazany podmiot mający na celu świadczyć usługi wyłapywania bezdomnych zwierząt.

NIK zauważa także, że Schronisko wskazane w Programie na 2024 r.³⁹, nie jest legalnie działającym od 15 kwietnia 2024 r., ponieważ prowadząca Schronisko od tej daty nie posiada zezwolenia na prowadzenie działalności schroniska dla zwierząt. Po czterech dniach od wejścia w życie Programu, dotychczasowe zezwolenie dla prowadzącej Schronisko wygasło, i do zakończenia czynności kontrolnych NIK w jednostce, tj. 17 czerwca, nie uzyskała ona kolejnego zezwolenia.

(akta kontroli str. 281-348, 395-418, 763-779)

2. Kontrola zarządcza dotycząca realizacji zadań z zakresu opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt była nierzetelna w poniższym zakresie, gdyż w regulaminie organizacyjnym Urzędu nie przypisano żadnej z komórek organizacyjnych zadań związanych z realizacją Programu. W zakresach czynności pracowników Urzędu, którzy faktycznie wykonywali te zadania, nie przypisano żadnych czynności związanych z realizacją Programu, poza przygotowaniem jego projektu do podjęcia stosownej uchwały. Było to niezgodne ze standardem kontroli zarządczej A. *Środowisko wewnętrzne*, pkt 3 *Struktura organizacyjna*, określonym w Komunikacie Ministra Finansów Nr 23 z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁴⁰. Wskazuje on, że struktura organizacyjna jednostki powinna być dostosowana do aktualnych celów i zadań. Zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności jednostek, poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki oraz zakres podległości pracowników powinien być określony w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny. Aktualny zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności powinien być określony dla każdego pracownika.

Wójt wyjaśnił, że nastąpiło to przez niedopatrzenie.

³⁷ Projekty uchwał Rady Gminy zostały opracowane przez Wójta i na etapie procedowania uchwały pozostawały niezmienione.

³⁸ Wyrok NSA z dnia 30 lipca 2019 r., sygn. akt II OSK 1754/18, LEX nr 2706464.

³⁹ Program wszedł w życie 11 kwietnia 2024 r.

⁴⁰ Dz. Urz. MF Nr 15 poz. 84.

3. Wójt nie przedłożył Radzie Gminy projektu uchwały w sprawie wymagań, jakie powinni spełniać przedsiębiorcy świadczący usługi w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami (odławiania bezdomnych zwierząt) lub prowadzenia schronisk dla zwierząt. W związku z powyższym w Gminie nie określono w drodze uchwały wymogów, jakie powinni spełniać przedsiębiorcy ubiegający się o zezwolenie na wykonywanie działalności w tym zakresie na terenie Gminy, o której mowa w art. 7 ust. 3 ucpg. Podjęcie ww. uchwały jest obligatoryjne. Do zadań wójta należy m.in. przygotowywanie projektów uchwał rady gminy (art. 30 ust. 2 pkt 1 usg).

Wójt wyjaśnił, że do Gminy nie zgłosił się żaden podmiot, który wyraziłby chęć prowadzenia schroniska. W przypadku wpłynięcia do Urzędu zgłoszeń odnośnie zamiaru prowadzenia działalności w przedmiotowym zakresie, Rada Gminy jest w stanie podjąć stosowną uchwałę niezwłocznie.

Wójt wyjaśnił również, że Gmina nie podjęła uchwały regulującej sposób odławiania bezdomnych zwierząt przez błędną interpretację art. 7 ust. 1 pkt 3 ucpg, z której jego zdaniem nie wynikało jednoznacznie, aby takie uregulowanie musiało być wprowadzone. Ustawa w ww. artykule mówi ogólnie o ochronie przed bezdomnymi zwierzętami, co nie zostało zinterpretowane jako konieczność uregulowania sposobu odławiania zwierząt.

Należy zauważyć, że Wójt zawierał umowy z prowadzącą schronisko w przedmiocie m.in. wyłapywania bezdomnych zwierząt, mimo braku przez ww. takiego zezwolenia, a ponadto nie podjął inicjatywy uchwałodawczej w opisanym powyżej zakresie – istnienie w obrocie prawnym przedmiotowej uchwały jest warunkiem udzielenia zezwolenia, a kompetencje Wójta przy podjęciu decyzji o udzieleniu zezwolenia sprowadzają się do ustalenia i ewentualnego sprawdzenia, czy przedsiębiorca spełnia warunki określone w uchwale rady (stanowiącej przepisy prawa miejscowego), wymagane do wykonywania działalności, objętej zezwoleniem.

4. Wójt zawarł sześć umów z prowadzącą Schronisko, na podstawie których zlecono jej odławianie bezdomnych zwierząt z terenu Gminy, pomimo że podmiot ten nie posiadał właściwego zezwolenia wymaganego art. 7 ust. 1 pkt 3 ucpg. Było to niezgodne z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej⁴¹, który wskazuje, że jeżeli do prowadzenia danego rodzaju działalności na podstawie innych ustaw jest wymagane uzyskanie zezwolenia, jednostki samorządu terytorialnego mogą powierzyć wykonywanie zadań wyłącznie podmiotowi posiadającemu wymagane zezwolenie.

Wójt wyjaśnił m.in., że zgodnie z umową z prowadzącą schronisko odławianie bezdomnych zwierząt leżało po stronie schroniska. Interpretując art. 7 ust. 1 pkt 3 ucpg nie wyciągnięto wniosków, jakoby podmiot jakim jest schronisko musiał mieć odrębne zezwolenie Wójta Gminy Topólka na odławianie zwierząt. Zakładano -być może błędnie, że pozwolenie na prowadzenie schroniska jest czynnikiem wystarczającym do prowadzenia odłowu bezdomnych zwierząt. Dodał, że gmina zobligowana do pomocy bezdomnym zwierzętom zleciła odławianie ich przez podmiot prowadzący działalność w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi, jakim jest schronisko. Wykonawca usługi nie złożył stosownego wniosku w gminie.

NIK zwraca uwagę, że ucpg rozróżnia trzy odrębne rodzaje działalności, na prowadzenie których wymagane jest zezwolenie, z czego dwie dotyczą zapobiegania bezdomności zwierząt i zapewnienia im opieki. I tak, działalność w zakresie ochrony

⁴¹ Dz.U. z 2021 r. poz. 679.

przed bezdomnymi zwierzętami została ujęta w art. 7 ust. 1 pkt 3 ucp, a prowadzenie schronisk dla bezdomnych zwierząt ujęto w art. 7 ust. 1 pkt 4 ucp. Nie jest więc uprawniona interpretacja, zgodnie z którą posiadanie zezwolenia na prowadzenie jednej z wymienionych rodzajów działalności obejmuje także pozostałe.

Wójt występował w roli wydającego zezwolenie, jak i zawierającego umowę, więc powinien dopilnować by podmiot, z którym zamierza taką umowę zawrzeć, miał odpowiednie zezwolenia. Na marginesie należy dodać, że prowadząca Schronisko, od 15 kwietnia 2024 r. nie posiada zezwolenia na prowadzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt.

(akta kontroli str. 395-418, 502-503, 763-779)

5. W umowach zawartych z prowadzącą Schronisko, służących wykonaniu zadań wynikających z Programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi:

a) w zakresie wylapywania bezdomnych zwierząt nie zawarto obligatoryjnych elementów wymienionych w § 5 ust. 2 pkt 1 i 3 rozporządzenia w sprawie wylapywania bezdomnych zwierząt., tj.

- wskazania urządzeń i środków, przy których pomocy zwierzęta będą wylapywane, w tym zakresie ograniczając się do powtórzenia treści § 7 ww. rozporządzenia⁴²,
- określenia środków do przewozu zwierząt.

Wójt wyjaśnił, że podpisując umowę ze schroniskiem gminy zawierają klauzulę o odławianiu psów przez schronisko wypełniając tym samym obowiązki wynikające z ustawy. W rzeczywistości schroniska przyjeżdżają odebrać bezdomne psy pod warunkiem że są już odłowione. Schroniska nie mają pracowników, by w razie potrzeby przeprowadzić nawet kilkugodzinną akcję odłowienia bezdomnego psa....

b) nierzetelnie zabezpieczono interes gminy, gdyż nie zastosowano w nich żadnych sankcji dla wykonawcy w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, w szczególności nie ujęto w nich ani postanowień dotyczących kar umownych, ani regulacji umożliwiających wypowiedzenie umowy przez zamawiającego w przypadku nienależytego wykonania umowy, modyfikujących reguły ogólne określone w art. 746 § 1 Kodeksu cywilnego. Wójt wyjaśnił, że omyłkowo nie zawierano takich zabezpieczeń.

Zdaniem NIK w umowach należałoby zamieścić postanowienia regulujące chociażby sposób postępowania w przypadku nierzetelnej realizacji umowy lub warunków jej wypowiedzenia ze wskazaniem okresów przejściowych,

c) nierzetelnie zabezpieczono interesy gminy, ponieważ w umowach nie zapewniono sobie prawa kontroli na miejscu w Schronisku.

Z wyjaśnień Wójta wynika, że Gmina omyłkowo w umowie nie zawarła zabezpieczeń.

(akta kontroli str. 395-418, 502-534)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK negatywnie ocenia działania Urzędu w kontrolowanym zakresie. Wójt nie opracował projektów stosownych uchwał, w których określono by wymogi dla przedsiębiorców prowadzących związane z opieką nad bezdomnymi zwierzętami (w tym ich odławianie), w związku z powyższym nie ustalono takich wymogów w drodze stosownej uchwały. Mimo braku takich uregulowań zadanie to zlecono w okresie objętym kontrolą podmiotowi wskazanemu w Programach opieki nad zwierzętami bezdomnymi jako prowadzącemu Schronisko. Ponadto kontrola ujawniła nierzetelne zabezpieczenie umów z wykonawcami realizującymi zadania wskazane w Programie

⁴² § 7 Używane przy wylapywaniu zwierząt bezdomnych urządzenia i środki nie mogą stwarzać zagrożenia dla ich życia i zdrowia ani zadawać im cierpienia.

i nierzetelną organizację zadań w Urzędzie, gdyż nie wskazano komórek realizujących zagadnienia związane z bezdomnością zwierząt w Regulaminie Organizacyjnym, a także nie powierzono tych zadań pracownikom w ich zakresach czynności.

NIK zauważyła, że w latach objętych kontrolą obowiązywały Programy opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Topólka, które stanowiły akt prawa miejscowego i których projekty przygotowywał Wójt. Zawierały one wszystkie obligatoryjne elementy. Planowane środki w ramach programu corocznie były zwiększane a zjawisko bezdomności ulegało zmniejszeniu. Wyłapane zwierzęta miały zagwarantowane miejsca w Schronisku lub w miejscu tymczasowego ich przetrzymywania do czasu ich odebrania.

OBSZAR

2. Realizacja zadań z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności oraz nadzór nad wykonaniem tych zadań

Opis stanu faktycznego

2.1. Zgodnie z zapisami Programów odławianie bezdomnych zwierząt miało charakter stały. W badanym okresie nie organizowano skoordynowanych akcji ich wyłapywania. W Urzędzie nie prowadzono ewidencji zgłoszeń bezdomnych zwierząt, a kartę zwierzęcia zakładano dopiero po jego wyłapaniu.

Badanie 20 kart bezdomnych zwierząt zarejestrowanych w Urzędzie⁴³ wykazało, że:

- zgłoszeń w zakresie dostrzeżenia bezdomnego zwierzęcia dokonywali głównie mieszkańcy gminy (w 18 przypadkach) lub Policja,
- odłowienie zwierzęcia następowało w dniu przyjęcia zgłoszenia (17 przypadków) lub kolejnego dnia (trzy przypadki); czynności te były wykonywane najczęściej przez mieszkańców gminy (10 przypadków), pracownika Urzędu (dziewięć przypadków) lub prowadzącą Schronisko (jeden przypadek). Jak wyjaśnił Wójt Gmina dysponuje klatką pułapką, poskromem oraz rękawicami do humanitarnego odławiania zwierząt. Pracownicy Urzędu przeszli szkolenie z zakresu transportu zwierząt⁴⁴ oraz dotyczące zasad bezpieczeństwa w trakcie wyłapywania bezdomnych zwierząt organizowanego przez Fundację Świat czterech łap.
- psy po wyłapaniu y trafiały do kojców znajdujących się na terenie byłego SKR w Topólce, którym administrowała Gmina, a psy pozostawały pod opieką pracowników Urzędu Gminy do czasu odebrania ich przez schronisko lub adopcji, a także przekazania ich do TOZ w Głuszynku,
- gdy wymagała tego sytuacja zwierzęciu udzielano pomocy weterynaryjnej (z kart wynika, że takich sytuacji były dwie⁴⁵),
- zwierzęta przebywające w ww. kojcach przekazywano do adopcji (sześć przypadków), były odbierane przez Schronisko (siedem przypadków) przekazywano TOZ w Głuszynku ze względu na znalezienie przez nich nowych właścicieli (trzy przypadki), poddawane były eutanazji (jeden przypadek) lub uciekły z kójca (dwa przypadki).

Wyłapywanie bezdomnych zwierząt przez pracownika Urzędu Gminy, nieprzekazywanie zwierząt do Schroniska oraz dokonywanie tego z opóźnieniem opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Z informacji udzielonej przez Komendanta Powiatowego Policji w Radziejowie wynika, że w latach 2019-2024 nie stwierdzono żadnych wykroczeń dotyczących złego

⁴³ Karty nr: 5/2023, 9/2023, 12/2023, 2/2024, 13/2022, 12/2022, 19/2022, 4/2022, 13/2021, 24/2021, 27/2021, 4/2021, 1/2020, 7/2020, 13/2020, 12/2020, 17/2019, 6/2019, 5/2019 oraz 3/2019.

⁴⁴ Organizowane przez Powiatowego lekarza Weterynarii w Ostrowie.

⁴⁵ W pozostałych kartach wskazano nie wymagał opieki weterynaryjnej.

traktowania zwierząt na terenie Gminy, które byłoby zakończone mandatem karnym lub skierowaniem wniosku o ukaranie do sądu.

(akta kontroli str. 6-10, 535-549, 670-736, 751-752, 763-779)

2.2. W latach objętych kontrolą sposób zapewnienia opieki bezdomnym zwierzętom, w tym obowiązek ich sterylizacji/kastracji weryfikowano jedynie na podstawie sprawozdań składanych przez Schronisko, które stanowiły załącznik do faktur.

Wójt nie przeprowadzał kontroli w Schronisku dotyczącej wykonywania obowiązków wskazanych w umowie dotyczącej sprawowania opieki nad powierzonymi zwierzętami. Nie weryfikował skuteczności działań zachęcających do adopcji psów wylapanych z terenu Gminy, co szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 6-10, 291-348, 763-779)

2.3. W latach objętych kontrolą spośród wylapanych łącznie 154 psów tylko 22 zostały przekazane do Schroniska, w pozostałych przypadkach wylapane zwierzęta przebywały w kojcach zlokalizowanych na terenie byłego SKR, a przebywanie tam zwierząt w całym okresie objętym kontrolą, nie miało cechy tymczasowości.

Gmina zapewniała zwierzętom przebywającym w tym miejscu⁴⁶ dostęp do pokarmu i wody bieżącej oraz opiekę weterynaryjną, gdy wymagała tego sytuacja.

Ogłędziny NIK z udziałem lekarza weterynarii oraz przedstawiciela organizacji społecznej zajmującej się ochroną praw zwierząt przeprowadzone 13 marca 2024 r. nie wykazały nieprawidłowości w zakresie przystosowania tego miejsca do przyjęcia bezdomnych psów wylowionych z terenu Gminy, oczekujących na transport do Schroniska. W odniesieniu do tymczasowego miejsca przetrzymywania zwierząt nie określono żadnych wymogów, chociażby w zakresie opieki weterynaryjnej, maksymalnego czasu przetrzymywania zwierząt, czy częstotliwości karmienia i bieżącego doglądania zwierząt tam umieszczonych.

Ww. miejsce nie zostało wskazane w Programach opieki nad zwierzętami na lata 2019-2022, w Programie na 2023 r. ujęto to miejsce jako punkt tymczasowego przetrzymywania odłowionych zwierząt do czasu przekazania ich do schroniska, jednak w odniesieniu do tego miejsca nie określono żadnych wymogów, chociażby w zakresie warunków bytowych, czy maksymalnego czasu przetrzymywania zwierząt. Miejsce to – jako nieposiadające WNI - nie było także objęte systematycznym nadzorem weterynaryjnym, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Koszt funkcjonowania ww. miejsca był pokrywany z budżetu gminy, a prowadzona w Urzędzie ewidencja nie pozwalała szczegółowo wyodrębnić poszczególnych kosztów jego funkcjonowania.

Ponadto na terenie Gminy funkcjonował koci azyl zorganizowany w miejscowości Rybiny w pobliżu działek letniskowych⁴⁷.

(akta kontroli str. 6-10)

2.4. W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy wylapano 15 wolno żyjących kotów, które po dokarmieniu i udzieleniu im pomocy weterynaryjnej zostały wypuszczone do swojego naturalnego środowiska.

W ramach opieki nad kotami wolno żyjącymi:

- przeprowadzano sterylizacje / kastrację tych kotów (siedem przypadków), a wydatkowano 2,1 tys. zł⁴⁸;
- zapewniano dokarmianie od czterech do dziesięciu kotów rocznie, przekazując karmę mieszkańcowi miejscowości Rybiny, który zobowiązał się do ich

⁴⁶ Ustalono w oparciu o próbę z pkt 2.1.

⁴⁷ Jego funkcjonowanie opisano w punkcie 2.4 niniejszego wystąpienia.

⁴⁸ Po 0,7 tys. zł w latach 2020, 2022 oraz 2023.

dokarmiania⁴⁹, wydatkowano łącznie 1,1 tys. zł, z czego: 0,2 tys. zł w 2019 r., 0,5 tys. zł w 2020 r., 0,2 tys. zł w 2021 r. oraz po 0,1 tys. zł w 2022 r. i 2023 r.

Jak wyjaśnił Wójt Gmina przekazywała karmę dla wolno żyjących kotów, które przebywały w miejscowości Rybiny na działkach letniskowych. Zgłoszenia dokonał właściciel działki, który również zobowiązał się do ich dokarmiania, pod warunkiem otrzymania karmy. Karmę przekazywano w okresie bytowania kotów. W tej samej miejscowości Gmina wybudowała „koci azyl” w miejscu gromadzenia się kotów wskazanym przez TOZ Głuszynek⁵⁰. Opiekę nad powyższym miejscem sprawował TOZ Głuszynek⁵¹. Dodał, że planowane jest stworzenie kolejnego miejsca o podobnej charakterystyce w miejscu gromadzenia się kotów w okolicach plaży Orle.

(akta kontroli str. 6-10, 281-394)

2.5. Na podstawie przedstawionej dokumentacji nie stwierdzono przypadków niezrealizowania całodobowej opieki, dla zwierząt pozostających pod opieką Gminy (w tym w przypadku zdarzeń drogowych). W okresie objętym kontrolą udzielono takiej pomocy 38 zwierzętom, w tym:

- siedmiu zwierzętom w związku ze zdarzeniami drogowymi,
- 31 zwierzętom przebywającym w kojcach na terenie byłego SKR – polegała ona m.in. na: poprawieniu stanu zdrowia (podleczeniu), szczepieniu przeciwko wściekliznie, odrobaczeniu i odkleszczeniu eutanazji, i sterylizacji.

W badanym okresie nie odnotowano konieczności uspienia ślepych miotów.

(akta kontroli str. 737-747)

2.6. W 2021 roku we współpracy z TOZ Głuszynek zorganizowano odpłatną akcję sterylizacji i kastracji psów oraz kotów właścicielskich z terenu Gminy, której koszty były częściowo refundowane przez TOZ Głuszynek. Gmina nie wydatkowała na to zadanie żadnych środków finansowych. Do kastracji zgłoszono 44 koty oraz 14 psów. Wszystkie zgłoszone zwierzęta w tej akcji były również nieodpłatnie znakowane. Ponadto w 2019 r. Gmina wydała 2,3 tys. zł na organizację zaplecza dla lekarzy weterynarii, którzy po zgłoszeniu mieszkańców wykonywali zabiegi kastracji i sterylizacji zwierząt domowych z terenu Gminy⁵².

Inne działania w tym zakresie nie były przez Urząd w badanym okresie organizowane.

(akta kontroli str. 6-10, 753-758)

2.7. W badanym okresie Gmina nie prowadziła działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt oraz nie propagowała działań służących zapobieganiu bezdomności zwierząt. Do 2020 r. nie planowano także tych działań w Programach. W Programach na lata 2021-2024 (w § 7 załącznika do uchwały) wskazano, że poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt Gmina Topólka realizuje poprzez:

- organizowanie wspólnie ze schroniskiem o którym mowa w § 1 adopcji zwierząt,
- współdziałanie z organizacjami pozarządowymi współpracującymi z Gminą, których celem statutowym jest ochrona zwierząt,
- podejmowanie działań mających na celu ustalenie dotychczasowych właścicieli bezdomnych zwierząt,
- prowadzenie na stronie internetowej schroniska ogłoszeń o znalezionych bezdomnych zwierzętach domowych oraz możliwości ich adopcji - opis ze zdjęciem zwierzęcia,

⁴⁹ Z protokołów przekazania karmy wynika że karmę dostarczano do miejsca zamieszkania „społecznego opiekuna”.

⁵⁰ Wydatki Gminy w tym zakresie opisano szczegółowo w punkcie 1.1. niniejszego wystąpienia.

⁵¹ Które dalszą opiekę nad kotami realizowało we własnym zakresie.

⁵² Stwierdzono na podstawie załączonej dokumentacji finansowej.

- działania edukacyjne zachęcające do objęcia opieki nad bezdomnym psem lub kotem.

Powyższe szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 6-10, 281-348)

2.8. Na podstawie przedstawionej dokumentacji stwierdzono, że wydatki związane z realizacją zadań wskazanych w Programach ponoszono w oparciu o wystawione faktury przez wykonawców usług. Do faktur wystawionych przez Schronisko dołączano zestawienia, będące podstawą do wyliczenia kwoty znajdującej się na fakturze. Kontrola NIK nie potwierdziła jednakże faktu dokonywania weryfikacji przez Wójta sprawozdań sporządzanych przez Schronisko, na podstawie których wystawiano fakturę, jak chociażby stan zwierząt na koniec miesiąca.

(akta kontroli str. 758)

2.9. W latach objętych kontrolą wielkość planowanych środków na realizację Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi wzrosła z 18 tys. zł w 2019 r. do 40 tys. zł w 2024 r., wzrosła również wysokość wydatków wykonanych w tym okresie z 16,7 tys. zł do 37,8 tys. zł. Systematycznie malała liczba odławianych bezdomnych psów z 51 w roku 2019 do 15 w 2023 r. Natomiast liczba zwierząt przebywających w schronisku na koniec roku utrzymywała się na stałym poziomie, wynosząc od czterech do sześciu i to właśnie wydatki na schronisko stanowiły najistotniejszą wielkość wydatków dokonywanych w ramach Programów.

(akta kontroli str. 11, 279-348)

2.10. Wójt wskazał na następujące trudności przy realizacji Programów:

- wysokie koszty utrzymania zwierząt w schronisku,
- schroniska są przepelnione i nie biorą udziału w zapytaniach ofertowych,
- brak podmiotów świadczących usługę odławiania zwierząt, co wymusza odławianie zwierząt przez pracowników gminy,
- brak ustawowego obowiązku czipowania zwierząt co sprawia, że nie można ustalić właściciela zwierzęcia,
- wysokie koszty sterylizacji i kastracji stanowią barierę do wykonywania zabiegów u zwierząt bezdomnych, a co za tym idzie nie wpływają na zmniejszenie ich populacji.

(akta kontroli str. 6-10)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spośród 20 objętych badaniem przypadków wyłapania psów:

a) Dziewięć psów zostało wyłapanych przez pracownika Urzędu Gminy, w sytuacji gdy w Programie nie wskazano podmiotu wyłapującego schronisko, nie określono zakresu obowiązków tego pracownika dotyczącego ww. czynności (opis nieprawidłowości w obszarze 1), a zgodnie z umową zadanie wyłapywania bezdomnych zwierząt powierzono prowadzącej Schronisko. Z wyjaśnień Wójta wynika, że na rynku brak jest podmiotów świadczących usługi odławiania bezdomnych zwierząt, dlatego w większości robią to pracownicy gminy w ramach swoich obowiązków. Małe gminy nie posiadają straży miejskiej, która realizuje takie działania. Podpisując umowę ze schroniskiem gminy zawierają klauzulę o odławianiu psów przez schronisko wypełniając tym samym obowiązki wynikające z ustawy. W rzeczywistości schroniska przyjeżdżają odebrać bezdomne psy pod warunkiem że są już odłowione. Schroniska nie mają pracowników, by w razie potrzeby przeprowadzić nawet kilkugodzinną akcję odłowienia bezdomnego psa.

Dodał ponadto, że Gmina dysponuje klatką pułapką, poskromem oraz rękawicami do humanitarnego odławiania zwierząt. Pracownicy Urzędu przeszli szkolenie z zakresu transportu zwierząt⁵³ oraz dotyczące zasad bezpieczeństwa w trakcie wylapywania bezdomnych zwierząt organizowanego przez Fundację Świat czterech łap.

b) sześć⁵⁴ zwierząt przekazano do Schroniska, tj. podmiotu wskazanego w Programie opieki nad zwierzętami – po upływie odpowiednio: 157, 37, 31, 13, 12 i 10 dni od wylapania. W tym czasie przebywały one w kojcach zlokalizowanych na terenie po byłym SKR, i nie prowadzono w stosunku do tych zwierząt żadnych udokumentowanych czynności (jak np. poszukiwanie właścicieli lub propagowania adopcji zwierzęcia) uzasadniających opóźnienie w przekazaniu.

Takie postępowanie naruszało zarówno § 6 rozporządzenia w sprawie wylapywania bezdomnych zwierząt, jak i postanowienia umów zawartych przez Gminę z prowadzącą Schronisko.

Stosownie do § 6 rozporządzenia w sprawie wylapywania bezdomnych zwierząt bezdomne zwierzęta po wylapaniu powinny zostać niezwłocznie przewiezione do schroniska lub miejsca przetrzymywania wylapanych zwierząt przed przewiezieniem do schroniska, które powinno być wskazane w umowie zawartej przez gminę na przeprowadzenie wylapywania zwierząt bezdomnych z podmiotem prowadzącym schronisko. W zawartych przez gminę umowach wskazano, że wylapywanie odbywa się wyłącznie po przyjęciu zgłoszenia od Zamawiającego, nie podano żadnego tymczasowego miejsca przetrzymywania zwierząt i wskazano, że wykonawca jest zobowiązany do dostarczenia odłowionych zwierząt do schroniska.

Wójt wyjaśnił m.in. że nie były znane przyczyny wydłużonego czasu odbioru wylapanych zwierząt z terenu gminy Topólka przez Schronisko. W trakcie oczekiwania na odbiór zwierząt przez schronisko gmina zapewniała odpowiednie warunki bytowania dla zwierząt znajdujących w kojcach gminnych. Za okres pobytu psów w kojcu gminnym gmina nie ponosiła wysokich kosztów utrzymania psów jak w schronisku. W międzyczasie trwały poszukiwania nowych właścicieli dla przetrzymywanych zwierząt.

Postępując w ten sposób Gmina wydatkowała mniej o 3,2 tys. zł w porównaniu do sytuacji gdyby wszystkie ww. bezdomne zwierzęta zostały odłowione i przekazane do schroniska niezwłocznie.

(akta kontroli str. 395-418, 670-750, 773-779)

2. Gmina nie sprawowała rzetelnej kontroli nad prawidłowością realizacji umowy zawartej z prowadzącą Schronisko. Wójt nie przeprowadził kontroli na miejscu w Schronisku dotyczącej wykonywania obowiązków wskazanych w umowie, sprawowania opieki nad powierzonymi zwierzętami. Przede wszystkim nie weryfikował m.in. liczby bezdomnych zwierząt pochodzących z terenu Gminy, pozostających pod opieką Schroniska, a także liczby wykonanych zabiegów weterynaryjnych. Dane te były ujmowane w raportach będących podstawą do wystawienia i uznania faktury obciążeniowej przez Schronisko. Nie weryfikował on także skuteczności działań zachęcających do adopcji psów wylapanych z terenu Gminy.

Jak wyjaśnił Wójt Schronisko miało obowiązek sterylizacji lub kastracji psów, zapewnienia należytych warunków bytowania oraz opieki weterynaryjnej. Mając przeświadczenie, że Schronisko jest prowadzone pod nadzorem właściwego powiatowego lekarza weterynarii zakładano, że realizuje swoje obowiązki zgodnie z umową oraz zgodnie z wymogami określonymi w otrzymanym zezwoleniu.

(akta kontroli str. 6-10, 291-348, 763-779)

⁵³ Organizowane przez Powiatowego lekarza Weterynarii w Ostrowie.

⁵⁴ W badanej próbie 20 kart psów, wskazanej w punkcie 2.1. wystąpienia, siedem z nich przekazano schronisku, z czego jednego w dniu wylapania.

3. Odłowione zwierzęta przebywały w kojcu gminnym, a przebywanie tam zwierząt w całym okresie objętym kontrolą, nie miało charakteru tymczasowości.

Gmina zapewniała zwierzętom przebywającym w tym miejscu jak dostęp do wody i pokarmu oraz w razie konieczności opiekę weterynaryjną

Ww. miejsce nie zostało wskazane w przedłożonych przez Wójta projektach, a w konsekwencji w Programach opieki nad zwierzętami na lata 2019-2022. Wprawdzie od 2023 r. miejsce to zostało ujęte w tym dokumencie jako punkt tymczasowego przetrzymywania odłowionych zwierząt do czasu przekazania ich do schroniska, jednak w odniesieniu do tego miejsca nie określono żadnych wymogów, chociażby w zakresie warunków bytowych, czy maksymalnego czasu przetrzymywania zwierząt. *Okoliczność, iż zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt możliwe jest umieszczenie zwierzęcia w "miejscu przetrzymywania zwierząt wyłapanych przed przewiezieniem do schroniska" (§ 5 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia) nie oznacza, że dopuszczalne jest ich nie sprecyzowane czasowo (a w konsekwencji także bezterminowe) przetrzymywanie w takim miejscu. Tymczasowy charakter takich miejsc wymusza określenie maksymalnego okresu przebywania w nim zwierzęcia⁵⁵.*

W latach 2019-2022 w przedłożonych przez Wójta projektach, a w konsekwencji Programach nie określono także częstotliwości karmienia i bieżącego doglądania zwierząt tam umieszczonych. Od 2023 r. w Programach wskazano, że *odłowione psy, na czas prowadzenia przez Referat Promocji i Rozwoju czynności zmierzających do ustalenia ich właściciela, oczekują w kojcu usytuowanym na placu komunalnym po byłym SKR w Topólce, gdzie mają zapewnione bezpieczne schronienie, dostęp do wody oraz pokarmu. Przed umieszczeniem psa w kojcu oceniana jest jego kondycja zdrowotna. Dla zwierząt wykazujących oznaki chorobowe niezwłocznie zapewniona jest opieka weterynaryjna. W przypadku nieustalenia właściciela zwierzęcia jest ono niezwłocznie przekazywane do schroniska. Podczas pobytu psa w kojcu, opiekę nad nim sprawują pracownicy Referatu Administracyjno-Gospodarczego. Psy przebywające w kojcu karmione są dwa razy dziennie, posiadają stały dostęp do poidła napełnianych wodą według potrzeb.*

Miejsce to – jako nieposiadające WNI - nie było także objęte systematycznym nadzorem weterynaryjnym. Również TOZ Głuszynek opiniując Program na 2023 r. wskazał, że punkt tymczasowego przetrzymania zwierząt nie spełnia norm weterynaryjnych.

Wójt wyjaśnił m.in., że funkcjonowanie miejsca tymczasowego przetrzymywania zwierząt zostało wpisane do Programu po raz pierwszy w 2023 r., a jego celowość wyjaśniona w uzasadnieniu do uchwały⁵⁶. Funkcjonuje ono wyłącznie na potrzeby gminy – jednostki, która z urzędu jest zobligowana do opieki na bezdomnymi zwierzętami, ma podpisaną stosowną umowę ze schroniskiem i lekarzem weterynarii. Przed 2023 r. miejsce to nie było uregulowane w uchwale. Zalegalizowanie takiego miejsca wiązałoby się z pełną procedurą utworzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt. Wymagałoby to stworzenia pełnej infrastruktury schroniska z zatrudnieniem pracowników włącznie. Miejsce tymczasowego przetrzymywania zwierząt po byłym SKR w Topólce jest wydzielone z ogólnej powierzchni zajmowanej pod działalność gospodarki komunalnej. Mając na względzie powyższe oraz przeznaczenie działek sąsiednich (zabudowa mieszkaniowa, kościół, market) nie jest to odpowiednie miejsce na utworzenie schroniska.

(akta kontroli str. 6-10, 502-503, 666-750, 763-779)

⁵⁵ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. z dnia 21 września 2017 r., II SA/Go 721/17

⁵⁶ Wskazanie punktu czasowego pobytu psów było zasadne ze względu na dobrostan odłowionych zwierząt, którym należało zapewnić do czasu odbioru ich przez schronisko swobodę ruchu, opiekę oraz zapas karmy i wody, co było niemożliwe w klatce żywołapce.

OCENA CZĄSTKOWA

Wójt nie realizował zadań wskazanych w Programach w sposób prawidłowy, ponieważ wyłapywanie bezdomnych zwierząt realizowano przy pomocy własnych pracowników, większość zwierząt przebywała w kojach gminnych, a gdy zostały przekazane do Schroniska następowało to z opóźnieniem, w skrajnym przypadku 157 dni. Wprawdzie wyłapywano coraz mniej bezdomnych zwierząt, jednak liczba przebywających w schronisku utrzymywała się na stałym poziomie, a wydatki na objętą kontrolą NIK zadania wzrastały.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Opracowanie wymogów jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia w zakresie odławiania bezdomnych zwierząt, a następnie przedłożenie projektu uchwały Radzie Gminy .
2. Rzetelne zweryfikowanie uprawnień podmiotów wskazanych do realizacji zadań wynikających z Programu.
3. Zapewnienie rzetelnej kontroli wykonywania usług przez podmioty realizujące zadania ujęte w Programach.
4. Powierzenie zadań z zakresu ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz z zakresu prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, podmiotom posiadającym zezwolenie na prowadzenie tej działalności.
5. Niezwłoczne przekazywanie odłowionych zwierząt do schroniska.
6. Zapewnienie adekwatnego sposobu zabezpieczenia interesów Gminy w podpisywanych umowach na realizację zadań wynikających z Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi.
7. Uaktualnienie zakresów obowiązków pracowników oraz Regulaminu organizacyjnego, tak aby uwzględniały one zadania faktycznie realizowane.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 24 czerwca 2024 r.

Kontroler
(-)Artur Nierebiński
główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-)Tomasz Sobecki